№ 53.

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Sroda dnia 24 Lutego 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy któréj wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1790.

Nekrolog.—W dniu 14 b. m. zszedł z tego świata *Jacek Kluszewski*, Starosta Brzegowski w Krakowie, nie dobiegłszy kresu życia lat 80. Po ukończeniu nauk w Collegium Nobilium u XX. Pijarów w Warszawie, w wieku zbyt młodocianym, bo zaledwie lat 16 licząc, powołany został przez ś. p. *Stanisława Augusta* na Sekretarza Królewskiego, który oceniając wysokie zdolności dziś zmarłego Kluszewskiego, udarował go *Starostwem Brzegowskiém.* Nie długo jednak Kluszewski na dworze Monarchy, bo nie spełna tylko lat trzy zostawał i pomimo widoków, jakich mu młodociany wiek i wyższe zdolności umysłowe, przytem talenta (które go stawiały w rzędzie ludzi najoświeceńszych swojego wieku) dawały łatwe do osiągnienia wysokich urzędów i godności pole; nic go od zamierzonego przedsięwzięcia usunienia się od wszelkich posług krajowych odwieść nie potrafiło. Opuścił więc na zawsze Warszawę i obrał sobie na stałe mieszkanie miasto Kraków, z którego tylko chyba chwilowo się oddalał. Tam dopiero czynny jego umysł róźnemi przedsięwzięciami, dążącemi do pożytku i uprzyjemnienia życia towarzyskiego, zajmować się zaczął. Będąc w wysokim stopniu znawcą muzyki i harmonii, a nadto wybornym na skrzypcach i fortepianie exekutorem, pierwszy myśl powziął zaprowadzenia w Krakowie opery, formując sam potrzebne do tego indywidua. Żyje dotąd z jego szkoły szanowny emeryt sceny Warszawskiéj Szczurowski. W braku zaś dyrektora orkiestry, sam Kluszewski operą przez lat blisko trzy w teatrze dyrygować się nie wstydził, aby tylko prędzéj dać poznać ziomkom swoim genialne utwory słynących w ów czas włoskich kompozytorów. Dwie namiętności szczególnie ożywiały jego jestestwo: muzyka i architektura. Jeżeli po pierwszéj nie pozostawił pomników, to drugą imie swoje uświetnił. Żyjąc blizko lat 60 w Krakowie, szczególne miał upodobanie takowy budowlami przyozdabiać. W tym celu kupował place, budował domy, stare przerabiał lub restaurował, przyczem miał na względzie połączenie tych dwóch istotnych rzeczy, gustu i wygody. Dosyć przebiedz przedmieścia Krakowa, ażeby się o tem przekonać. Sama budowa pałacyków, domków z ogrodami na nowéj i staréj Wesołéj, w guście włoskim, z zastosowaniem do naszego klimatu nie wspominając innych, da wyobrazenie dostateczne o wysokich jego architektonicznych zdolnościach. Kluszewski piérwszy sprowadził do Krakowa z zagranicy potrzebnych do budowania pojazdów rzemieślników i tam ich osiedlił, pierwszy wystawił za uzyskanym od ś. p. Cesarza Franciszka I. patentem teatr w Krakowie, który do miesiąca Maja 1830 roku pod jego dyrekcyą zostawał. Czyli ze zmianą dyrekcyi polepszyła się scena krakowska (nie mówiąc nic o samym gmachu teatralnym), to nie do mnie, lecz do Krakowianów, sądzić o tém należy. Słowem Kluszewski przez ciąg sześćdziesiecioletni swojego w Krakowie mieszkania, przeszło sześć tysięcy róźnego stanu osobom przyzwoite i uczciwe utrzymania się dawał sposoby. Od lat prze-

szło 20, usunąwszy się zupełnie od świata, kilkunastu tylko osobom wstępu do siebie dozwolił. W rozmowie nader przyjemny, grzecznością swoją wszystkich do siebie przyciągał, i dosyć było przepędzić z nim kilka minut, ażeby poznać zaraz człowieka z polorem, uprzejmością i grzecznością z *Stanisława Augusta* czasów, a do tego, łączącego jeszcze tyle i tak rozlicznych wiadomości i talentów. Lecz byłżebym w stanie wyliczyć wszystkie Kluszewskiego zalety? Nie, bo chociaż długo z nim żyłem, choć długo z nim przestawałem, to przecież nie mógłem schwycić wszystkich tych delikatnych życia jego odcieni, które tylko w postępowaniu dobrze wychowanego człowieka spostrzegać się dają, lecz których opisać słowami żadną miarą nie podobna. Wdzięczność mnie do skréślenia tego krótkiego rysu życia Starosty Kluszewskiego skłoniła, która polega na tem, żem długo cieszył się towarzystwem szanownego starca i korzystałem z jego rozmów potocznych więcéj, niżeli z najuczeńszéj księgi, bo z księgi doświadczenia, przeszło pół wiekiem nabytego.

Warszawa dnia 22 Lutego 1841 r.

J. K. Skibiński.

Herman Epstein, Obywatel poczesny, w nagrodę czynnego udziału w podwyższeniu dochodu Komory Konsumowo - składowéj w Warszawie, przez ciąg powierzonéj mu 6-letniéj administracyi tychże dochodów, mianowanym zostaje Radcą handlowym.

Londyn 12 *lutego*. — Niektórzy utrzymują, że przygotowano instrukcyą dla posła angielskiego w Washingtonie, na mocy któréj żądać ma paszportu, jeżeli Pan Mac Leod natychmiast na wolność puszczonym nie będzie.— Inni mniemają, że poseł już musiał wyjednać potrzebny w tym celu rozkaz, i że rzecz cała dalszémi układami zakończy się.

W izbie niższéj postanowiono, aby odtąd każdy członek, podający prożbę, nazwisko swoje na niéj zapisywał.

Podczas gdy w Anglii i Szkocyi wiele téj zimy spadło śniegu, co się mianowicie w Anglii rzadko zdarza, w Irlandyi mało co go było, ale zimna niezwykłe znaczne szkody w trzodach owiec zrządziły. — Targi w prowincyi Connaught, zapełnione są mięsem chorych owiec, którego funt za 2 pensy sprzedają. — Pachciarze i szlachta wiejska napełnieni są wielką obawą, spodziewają się bowiem wstecznego działania banków krajowych, na których akcyach polega główny ich sposób zarobku. Od 1 lutego w galeryach angielskiego instytutu Poll Moll, otworzono coroczną wystawę płodów londyńskich. Obejmuje ona około 400 obrazów, między którémi jednak dotąd nié ma nic osobliwego.

Wiele obiecujący rzeźbiarz Sir Joseph, wystawił w tych dniach w opactwie Westminster marmurową statuę sławnego filantropa Wiljama Wilberforce. Wilberforce siedzi w pewnym rodzaju szlafroku i pantoflach, jedną ręką trzyma biblię, druga spoczywa mu na piersiach.

Mac Culloch wyda w tych dniach pierwszy tom swojego jeograficznego słownika. Artykuły jego są dokładnie redagowane i dotyczą mianowicie handlu i przemysłu rozmaitych narodów. W liczbie mapp do tego tomu dołączonych, znajduje się karta posiadłości angielskich w Ameryce północnéj oraz karta kanałów i dróg żelaznych w Anglii i Irlandyi.

Woda, którą ochrzczono dziedziczkę tronu, ma pochodzić z Jordanu; kto udarował Królowę tą wodą? gazety przemilczały.—Dla słabości Lorda Kanclerza, sprawy appellacyjne w izbie wyższéj odłożone zostały.

Wczoraj J. Król. Mość Król Leopold odwiedził Księżnę Kent, we środę zaś owdowiałą Królowę.— Król Pruski przysłał Admirałowi Stopford order orła czerwonego, wynagradzając go za znakomite, na wybrzeżu Syryjskiem, czyny.

Paryż 14 *lutego*.—Monitor Paryzki zawiera następujący artykuł: »Rozmaite dzienniki pokilkakroć mówiły o naglących środkach rządu angielskiego ku zmuszeniu gabinetu tutejszego do zawarcia traktatu handlowego, któ-

ry od przeszło trzech lat, jest przedmiotem oba narody zatrudniającym. Jesteśmy w możności zapewnienia że dzienniki te są w głębokim błędzie. Rząd angiel. nie uczynił dotąd żadnego kroku, i jak się zdaje, traktat ten przyjętym nie będzie.

Minister wojny znowu zawarł kontrakty o dostawę koni. Przyjaciele pana Thiers zdają się obawiać rozpraw izby deputowanych, nad traktatem z Buenos-Ayres. Pan Thiers zamyśla bronić dzieła Admirała Mackau, również Pan Guizot chwali i potwierdza ten traktat, lecz prawie cała lewa strona nic o nim wiedzieć nie chce i żąda odrzucenia go. Ta okoliczność zmusiłaby lewą stronę do zerwania z panem Thiers, z kąd może wypaść zupełne między nią a panem Thiers rozdwojenie. Przyjaciele pana Guizot potrafią zapewne korzystać z téj okoliczności dla zapewnienia sobie większości.

Czytamy w dzienniku T e m p s: »Dobrze świadome osoby, zapewniają, że ministeryum wydaje rozkazy, zmierzające do rozwiązania izby deputowanych. Mówią, że to ma nastąpić 15 października.«

Wielka liczba mieszkających w Paryżu Amerykanów, złoży panu Guizot dziękczynne na piśmie uwielbienie za dzieło jego o Washingtonie, prosząc zarazem aby zezwolił znakomitemu artyście amerykańskiemu na odmalowanie jego portretu, który do Stanów Zjednoczonych posłany i w wielkiéj biblioteczném sali kongressu zawieszony będzie. Pan Guizot głęboko wzruszonym został tak zaszczytnem żądaniem.

Czytamy w *Journal du Havre*: »Odjeżdżający dziś rano podróżni z Londynu do Havru mówili, jakoby okrążył w City rozkaz względem gotowości flotty do wyruszenia pod żagle za pierwszym rozkazem. Przedsięwzięcie to spowodować miała potrzeba prędkiego i energicznego zajęcia się wypadkiem uwięzienia pana Mac Leod.

Osadzeui w cytadelli Doullens polityczni wychodźcy usiłowali się wydobyć na wolność; wykopali podziemne przejście, i już tylko dwóch godzin do ukończenia zamiaru swojego potrzebowali, gdy pokazała się woda, która zmusiła ich do zaniechania go i przez to zwróciła uwagę straży.—Policya mocno zajmuje się przeszkodzeniem orszakowi masek, do którego należeć ma kilka tysięcy studentów. Słychać że wiele osób i rzeczy ma być zkarykaturowanych

Pan Bellamare, pełnomocnik francuzkich mieszkanców w Montevideo wylądował w st. Malo i wkrótce jest spodziewany w Paryżu.

Bezimienny dobroczyńca przysłał 5,000 franków na wsparcie wychodców hiszpańskich.

Wiadomości z Afryki, datowane z Tunis 9 Stycznia piszą: Uniesienie, jakie wzbudziło między francuzami osiadłymi w Tunis, sprowadzenie zwłok Cesarza Napoleona i zamiar komendanta tutejszego pana Cunéo d' Orano, krewnego Cesarza, względem poczynienia na statku swoim oznak żałoby, spowodowały władze francuzkie do odbycia uroczystego nabożeństwa żałobnego w tutéjszym parafialnym kościele. Atoli dla okazania jednocześnie radości, pochodzącéj z odzyskania tego drogiego zakładu, i wdzięczności monarsze należnéj, żądano aby po skończoném nabożeństwie odśpiewano Te deum i Domine Salvum fac Regeno. Obrzęd ten sprowadził wielu ciekawych cudzoziemców, a missyonarz ksiądz Bourgde miał stosowną do okoliczności przemowę.

Haga 14 *lutego*. Hrabia Asinari de St. Marsan, dotychczasowy poseł Króla Sardyńskiego przy dworze tutejszym, został odwołanym i otrzymał nowe do Neapolu przeznaczenie.

Król ozdobił niderlandzkim wielkim krzyżem lwa, hrabiego Bomfimi prezesa gabinetu portugalskiego i Pana Don Joaquim Maria Ferres, pierwszego sekretarza Stanu Królowéj hiszpańskiéj.

Bruxella 12 *lutego*. W Belgii przy końcu roku upłynionego liczono nie mniéj, jak

1100 czynnych machin parowych, których trzecia część idzie na samą prowincyę Leodjam; największa część tych machin ma siłę 100 koni, inne 150, 200, 250 a nawet 306. Machiny te potrzebują corocznie 1,803,600 centnarów węgla kamiennego, to jest blisko 4tą. część całego w handlu belgickim będącego węgla, kiedy przed 1830 rokiem potrzeba było tylko 6éj części.

Stutdgart 15 *lutego*. — Wczoraj przybył tu hrabia Wilhelm Würtemberg z małżonką swoją księżniczką Teodolindą Leuchtenbergską i wysiedli w domu Jenerała Brennig.

Berlin 11 *lutego*. Czytamy w gazecie kolońskiéj: »Jenerał major Hess opuści Berlin za dni kilka. Jakkowiek powód jego missyi nie jest dokładnie wiadomy, domyślają się jednak, że narady miane z pułkownikiem pruskim przy wojennéj kommissyi związku niemieckiego, miały związek z organizacyą związkowéj armii; że nadto celem ich było wykonanie stanowczych środków; które poprzednio obmyślono. W obec uzbrojeń Francyi, nieodbitą jest potrzebą, aby Niemcy o swojéj myślały obronie. Rozgłośne obwarowanie Paryża zmusza nas mieć się na baczności, lecz nie uczyni nas powolniejszymi

Madryt 5 *lutego*.— Gazeta dworu następnie opisuje rozwiązanie pytania wschodniego: »Rząd Jéj Królewskiéj Mości otrzymał wczoraj radosną wiadomość, że Senat portugalski w dniu 26 stycznia prawo wolnéj żegludze na Duero zgodnie z traktatém z d: 31 sierp: 1835 r. przyjął, i że Jéj Najwierniejsza Mość, Królowa Portugalska, zgodnie z obiema izbami, traktat ten potwierdziła, który odtąd został prawomocnym. Tym więc sposobem ów ważny traktat, który obu narodom otwiera obfite źródło zysku ukończonym został i niezwłocznie w wykonanie wchodzi. Traktat ten odtąd nowym będzie związkiem obu narodów, który zobopólne ich stosunki i interesa ściśléj połączy, dostarczając zarazem rządowi hiszpańskiemu szczęśliwy sposób przeświadczenia Europy o rzetelności, z jaką w téj sprawie postępował. Gdy więc sprawa ta w tak zaspokajający sposób ukończoną została, nic już nadal przyjaźni obu tych narodów nie przeszkodzi.

Konstantynopol 27 *stycz*. Słychać, że za przykładem Walki re baszy, wielu angielskich oficerów, wejdzie w służbę porty ottomańskiéj i otrzymają dowodztwa na flocie angielskiéj, Mniemają nadto że organizacya marynarki tureckiéj w środku marca ukończoną być ma, dla czego właśnie flotta do Konstantynopola przybywa.

Z Syryi donoszą o tak wielkiem zbiegostwie w wojsku Ibrahima baszy, iż w drodze z Damaszku do Messerib, prawie trzeciéj części wojska mu zabrakło.

Turecki rządca Herzogowy i Władyka Montenegrynów zawarli aż do końca kwietnia zawieszenie broni; obecnie odbywają się starania o zupełny pokój.

Rzym 9 *lutego*. Owdowiała Królowa Neapolitańska dziś lub jutro przybyć tu ma dla odwiedzenia córki swojéj, Królowéj Krystyny hiszpańskiéj. Obie zabawią tu do końca zapust.

Dyrekcya Mennicy Warszawskiéj.

Podaje do powszechnéj wiadomości: iż dnia 13/25 Lutego r. b. o godzinie 11 przed południem, w biurze Dyrekcyi odbędzie się licytacya głośna na dostawę do Mennicy oleju preperowanego lnianego garncy 8, rzepakowego garncy 100; stosownie do warunków, które każdego czasu w biurze Dyrekcyi mogą być odczytane. — Za praetium fiści do licytacyi naznacza się summ złp. 597; a vadium złp. 60 wynosi.

Warszawa d. 24 Stycznia (5 Lutego 1841 r.

(3 raz) p. o. Dyrektora *M. Biernacki*.

Członkowie Dyrekcyi: *Żabiński*, *Pusch*.

Teatr nowy rozmaitosci. — Dziś komedyo-opera: *Piotr i Paweł*. Komedyo - opera: *Ptaksa i Wesołowski*.